

ספריית חב"ד ליובאוויטש

דף הבית / אוצר החסידים / שיעורי הלכה למעשה / חשבון שנות נח /

אוצר החסידים < שיעורי הלכה למעשה > חשבון שנות נח

<<

>>

חשבון שנות נח (א) המענה לשאלת הר"ל גולדשטיין

בחודש סיון תשמ"א כתב הרה"ת ר' לוי שי' גולדשטיין אל כ"ק אדמו"ר זי"ע:

בלמדי בישיבה עם כתיב א' פ' נח נתקשה לי בנוגע למספר שני חייו של נח, דכתיב: ויהי כל ימי נח תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת (ט, כט).

וצ"ל: דהנה, מהפסוקים שלפני"ז משמע (ברור – לכאורה) שנח חי 951 שנה, וכדלקמן:

לפני המבול כתיב: ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ (ז, ו); בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום לחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו (שם, יא); בסיום המבול כתיב: ויהי באחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש חרבו המים מעל הארץ גו' (ח, יג); לאח"ז כתיב: ויחי נח אחר המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה (ט, כח).

עפ"ז, שבתחילת המבול הי' נח 600 שנה, והמבול נמשך שנה שלימה, ונח חי אחר המבול 350 שנה, הרי סך הכל ביחד – 951 שנה! ואילו בכתוב (ט, כט) נאמר שחי 950 שנה.

ואין לומר:

(א) שפ"י "אחר המבול" (ט, כח) היינו אחר תחילת המבול, זה אינו, מלבד אשר (בפשטות) אין הלשון משמע כן, הרי כן הוא לשון הרגיל בכתוב (בס"פ בראשית, ועוד) "ויחי ... אחרי הולידו ... (כך וכך) שנה", ופירושו – אחרי – כמשמעו.

(ב) שאין הכתוב מדייק בהמספרים, זה אינו, דהרי בפסוקים הנ"ל דס"פ בראשית (ובכ"מ) מדייק הכתוב בהמספרים ביותר.

(ג) שאין חושבים שנת המבול, מצד ביטול הילוך הכוכבים ומזלות וכו', זה אינו, דנוסף לזה שבנוגע לגיל העולם חשבינן שנת המבול, עוד ועיקר, הרי מפורש בקרא בסיום המבול: ויהי באחת ושש מאות שנה גו' (ח, יג).

ויש לדיוק, שבפסוק הנ"ל (ח, יג) אינו נזכר שם נח כבשאר הפסוקים, אף שקאי המספר על חיי נח (בפשטות). ואולי אינו נזכר שם נח בפסוק זה מצד שזה גופא משמיענו הכתוב, שהי' 601 שנה (אחר המבול) אבל לא (חשבינן זה) לחיי נח!

ועל זה השיב כ"ק אדמו"ר זי"ע:

כ"ק אדמו"ר שליט"א

בלמדי בישיבה עם כחה א"פ נח נחקשה לי בנוגע למספר שני חייו של נח, דכחליב : ויהי כל ימי נח חשע מאות שנה וחמשים שנה וימת. (ס, כט.).

וצ"ל: דהנה, מהפסוקים שלפניי"ז משמע (ברור - לכאורה) שנה חי 951 שנה, וכדלקמן:

לפני המבול כתיב : ונת בן שש מאות שנה והמבול הי' מיט על הארץ (ז, ו.). ; בשנה שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום לחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות ההום רבה וארכה השמים נפתחו (שם, יא.). ; בסיום המבול כתיב : ויהי באחת ושש מאות שנה בראשון בראשון באחד לחדש חרבו המים מעל הארץ גו' (ה, יג.). ; לאח"ז כתיב : ויחי נח אחר המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה (ס, כה.).

עפי"ז, שבתחילה המבול הי' נח 600 שנה, והמבול נמשך שנה שלימה, ונח חי אחר המבול 350 שנה, הרי סך הכל ביהר - 951 שנה!, ואילו בכתוב (ס, כט.) נאמר שחי 950 שנה.

ואין לומר :

א) שפי' "אחר המבול" (ס, כה.) היינו אחר תחילת המבול, זה אינו, מלבד אשר (בפשטות) אין הלשון משמע כן, הרי כן הוא לשון הרגיל בכתוב (בס"פ בראשית, ועוד) " ויחי .. אחרי הולידו .. (כך וכך) שנה". ופירושו - אחרי - כמשמעו.

ב) שאין הכתוב מדייק בהספרים, זה אינו, דהרי בפסוקים הנ"ל דס"פ בראשית (ובכ"מ) מדייק הכתוב בהספרים. ביוחד.

ג) שאין חושבים שנה המבול, מצד פליטול הילוך הכוכבים ומזלות וכו', זה אינו, דנוסף לזה שכנוגע לגיל העולם חשבינן שנת המבול, עוד ועיקר, הרי מפורש בקרא בסיום המבול : ויהי באחת ושש מאות שנה גו' (ה, יג.). למג (אירוז) ואף יש לדייק, שבפסוק הנ"ל (ה, יג.) אינו נזכר שם נח כבשאר הפסוקים, אף שקאי המספר על חיי נח (בפשטות). ואולי אינו נזכר שם נח בפסוק זה מצד שזה גופא משמיענו הכתוב, שהי' 601 שנה (אחר המבול) אבל לא (חשבינן זה) לחיי נח!.

לוי בן חנה פריווא
גאלדשטיין
מלמד כחה א" יחז"ל - אשען פ' קוויי.

Handwritten notes and signatures in Hebrew, including a signature that appears to be "לוי בן חנה פריווא" and other illegible text.

1) אפ"ל הפי' בתחילת השנה (ר"ה י, ב).

2) ראה בתו"ש (מירוש') שם?

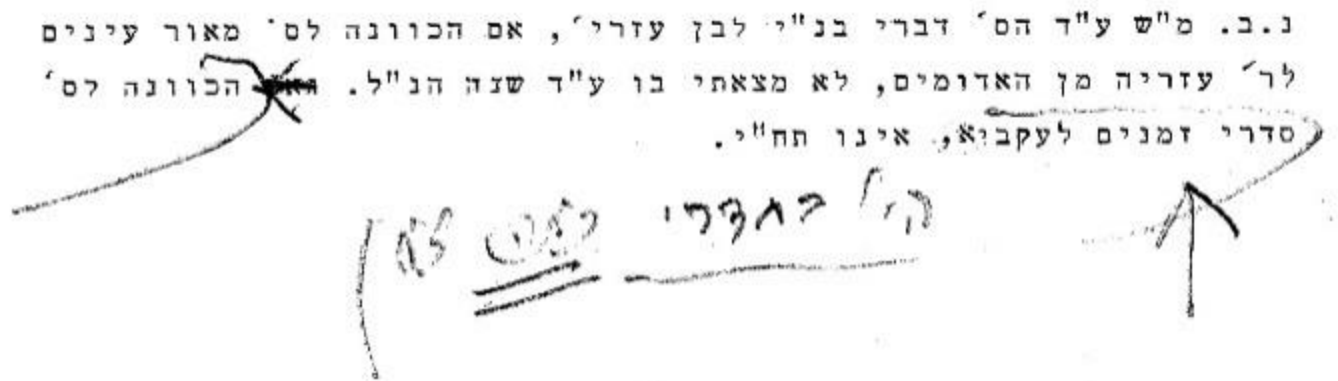
3) האריך בכ"ז בס' דברי בני" לכן עזרי' [יברר השם בדיוק בהספרי']?

ב) הספר סדר זמנים

כשפנה אלי, כתבתי אל כ"ק אדמו"ר זי"ע:

מ"ש ע"ד הס' דברי בני לבן עזרי', אם הכוונה לס' מאור עינים לר' עזריה מן האדומים, לא מצאתי בו ע"ד שנה הנ"ל. ואם הכוונה לס' סדר זמנים לעקביא, אינו תח"י.

כ"ק אדמו"ר זי"ע סימן ש"הכוונה לס' סדרי זמנים לעקביא", והוסיף:

הי' בחדרי כמה זמן.

קבלתי את הספר בהשאלה ומסרתיו לכ"ק אדמו"ר זי"ע, ונשאר אצלו במשך זמן. ואחר כך קבלתיו חזרה והחזרתיו לבעליו.

ג) סדר הדורות בפשוטו של מקרא

אמנם גם תוכן מענה כ"ק אדמו"ר זי"ע לא הובן לנו, וכתבתי לרבי, לנסות להבין כוונת המענה:

במענה הראשון "אפ"ל הפי' בתחילת השנה (ר"ה י, ב)". לכאורה כוונתו הק', שאפשר לתרץ הקושי' אף למ"ד שנת מבול עולה מן המנין, ומ"ש (ז, ו) "ונח שש מאות שנה והמבול היה על הארץ" אפ"ל הפי' בתחלת השנה, עדמ"ש בר"ה (י, ב) לגבי מ"ש (ח, יג) ויהי באחת ושש מאות שנה בראשון באחד בחדש חרבו המים וגו'.

ואם זוהי הכוונה, לא הבנתי:

א) משנותיו של מתושלח מוכח ששש מאות השנים של נח הן שלמות, כלשונו של רש"י (ז, ד) "צא וחשוב שנותיו של מתושלח ותמצא שהם כלים בשנת שש מאות שנה לחיי נח"⁴.

ב) בב"ר (לב, ו) כו"ע מודו, שלענין שנותיו של נח שנת מבול אינה מן המנין (ובמפרשים שם, שההוכחה היא מזה שסכום הכללי של שנות נח הוא 950), והמחלוקת היא רק לענין תקופות וחשבונות, אם גם בזה אינה עולה מן המנין.

ג) בכל אופן צ"ע בפרש"י, שאינו מביא הא דשנת מבול אינה מן המנין, וגם אינו מתרץ את אי ההתאמה שבין חשבון הפרטי לחשבון הכללי שבשנות נח.

ד) מענין לענין באותו ענין: בלקוטי שיחות ח"י (ע' 185) "ובהתאם להמחלוקת אם שמשו המזלות בשנת המבול (ב"ר כ"ה ב') יהי' חילוק בכהנ"ל בשנה אחת". והיינו לדעת המפרשים (ידי משה שם פל"ב) שבזה תלוי אם שנת מבול עולה מן המנין: ומדוע לא הובא פל"ב הנ"ל, שבו מפורשת המחלוקת אם שנת המבול עולה מן המנין למנין התקופות והחשבונות.

כ"ק אדמו"ר זי"ע השיב:

במענה הראשון "אפ"ל הפי" בתחלת השנה (ר"ה י, ב) " לכאורה כוונתו הק", שאפשר לתרץ הקושי" אף למ"ד שנת-מבול עולה מן המניין, ומ"ש (ז, ו) "זנה שש מאות שנה והמבול היה על הארץ" אפ"ל הפי" בתחלת השנה, עדמ"ש בר"ה (י, ב) לגבי מ"ש (ה, יג) ויהי באחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש חרבו המים וגו'.

ואם זוהי הכוונה, לא הבנתי:

א) משנותיו של מתושלח מרכה ששש מאות השנים של נח הן שלמות, כלשונו של רש"י (ז, ד) "צא וחשוב שנותיו של מתושלח וחמצא שהם כלים בשנה שש מאות שנה לחיי נח".

ב) בב"ר (לב, ו) כו"ע מודו, שלענין שנותיו של נח שנת מבול אינה מן המניין (ובמפרשים שם, שההוכחה היא מזה שסכום הכללי של שנות נח הוא 950), והמחלוקת היא רק לענין תקופות וחשבונות, אם גם בזה אינה עולה מן המניין.

ג) בכל אופן צ"ע בפרש"י, שאינו מביא הא דשנת מבול אינה מן המניין וגם אינו מתרץ את אי ההתאמה שבין חשבון הפרשי לחשבון הכללי שבשנות נח.

ד) מענין לענין באותו ענין: בלקוטי שיהות ח"י (ע" 185) "ובהתאם להמחלוקת אם שמשו המזלות בשנה המבול (ב"ר כ"ה ב') יהי' חילוק בכחנ"ל בשנה אחת", והיינו לדעת המפרשים (ידי משה שם פל"ב) שבזה תלוי אם שנת מבול עולה מן המניין; ומדוע לא הובא פל"ב הנ"ל, שבו מפורשת המחלוקת אם שנת המבול עולה מן המניין למנין התקופות והחשבונות.

הערה: (לפי דברי רש"י) שש מאות שנה לחיי נח הם שש מאות שנה לחיי נח, וזוהי הכוונה.

הערה: (לפי דברי רש"י) שש מאות שנה לחיי נח הם שש מאות שנה לחיי נח, וזוהי הכוונה.

!? לשיטתו – מוכח גם בנוגע ללחך שביניהם ושכולם יום הולדת שלהם – באותו היום בשנה ממש מדויק (ולא בסיום שנת). וכן ה"צא וחשוב"⁵.

בפשש"מ – פשוט שאין הכוונה ששת אנוש וכו' נולדו ביום (סיום ו) הולדת את אביהם (היינו – כולם בר"ה!!).

ועל מה שכתבתי אודות פרש"י "שאינו מביא הא דשנת מבול אינה מן המניין", השיב הטעם כי:

זהו היפך פשש"מ, כפשוט.

ד) שאר הפירושים אינם פשוטו של מקרא

שוב שאלתי:

מה שרציתי להוכיח משנותיו של מתושלח, ששש מאות השנים של נח הן שלמות, הוא אם נפרש בפשוטו של מקרא כמו שהוא בריש מסכת ר"ה, ובפרש"י שם (ב, רע"א) "ואפילו עמד בשבט או באדר כלתה שנתו משהגיע ניסן ויתחילו למנות לו שנה שניה". ועד"ז בענייניו "אפילו נולד באב או באלול כלתה שנתו משהגיע תשרי ויתחילו למנות לו שנה שניה". ואם כן מוכח משנותיו של מתושלח ששש מאות השנים של נח הן שלמות. וכן יהי' מוכח ע"פ הנ"ל מפרש"י (יט, א) כי החשבון אלף תרנ"ו מתאים רק אם שש מאות השנים של נח הן שלמות⁶.

[ואם נדייק משנותיו היינו בכל אחד – מה"יום בשנה" שנולד, הרי ע"כ יתוספו בזה כמה חצאי שנים שלא נמנו, יתוסף על המספר של אלף תרנ"ו הנ"ל].

ובעצם הקושיה של שנת המבול, שלא נמנתה בשנות נח, ע"פ פשוטו של מקרא שגם שנת המבול עולה מן המניין, יש לתרץ בפשטות לכאורה:

המבול הי' רק ארבעים יום, וא"כ מ"ש (ט, כח) "ויחי נח אחר המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה" נכללת בזה גם שנת אלף תרנ"ו, ומ"ש (ח, יג) "ויהי באחת ושש מאות שנה" הי' כחצי שנה לאחר סיום המבול, וכיון שעבר ר"ה קורא לה שנת שש מאות ואחת לנח.

על הפירוש שהבאתי מר"ה ומפרש"י שם, השיב כ"ק אדמו"ר זי"ע:

ישאל בן ה' הזהו פשוטו של מקרא (ולא עוד אלא זה גם היפך הסברא, ולכן – הוכרחו לזה מהכתובים⁸ וכו'.

מה שרציתי להוביח משנותיו של מחושלה, ששש מאות השנים של נח הן שלמות, הוא אם נפרש בפשוטו של מקרא כמו שהוא בריש ספכת ר"ה, ובפרש"י שם (ב, רע"א) "ואפילו עמד בשבט או באדר כלה שנתו משהגיע ניסן ויתחילו למנות לו שנה שניה, ועד"ז בעניינינו "אפילו נולד באב או באלול ~~אחרי~~ כלה שנתו משהגיע חשר ויתחילו למנות לו שנה שניה". וא"כ מונח משנותיו של מחושלה ששש מאות השנים של ~~המבול~~ הן שלמות, וכן יהי' מוכח ע"פ הנ"ל מפרש"י (יא, א) כי החשבון אלף תרנ"ו מתאים דווקא עם מאות השנים של נח הן שלמות. **האומנם לדעתו** ואם ברי"ק משנותיו היינו כב"א-מהיום בשנה שגולד, הרי ע"כ יתוספו בזה כמה חצאי שנים שלא נמנו, ויתוסף על המספר של אלף תרנ"ו הנ"ל]

ובעצם הקושיה של שנת המבול, שלא נמנתה בשנות נח, ע"פ פשוטו של מקרא שגם שנה המבול עולה מן המניין, יש לתרץ בפשטות לכאורה:

המבול הי' רק ארבעים יום, וא"כ מ"ש (ט, כח) "ויחי נח אחר המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה" נכללת בזה גם שנת אלף תרנ"ו, ומ"ש (ח, יג) "ויהי באחת ושש מאות שנה" הי' כחצי שנה לאחר סיום המבול, וכיון שעבר ר"ה קורא לה שנת שש מאות ואחת לנח.

שלום דובעד לויין

לפי מה שכתבתי ב"מתאים רק" כתב כ"ק אדמו"ר זי"ע: !!! האומנם לדעתו באם חסרו יום אחד הרי זה א'תרנה שנה?!! כפשטות – כמנהג העולם.

ועל מה שכתבתי, שלפי זה יתוסף על המספר של אלף תרנ"ו הנ"ל, השיב כ"ק אדמו"ר זי"ע: הרי אפשר שאצל א' הי' חסר חצי שנה ואצל הב' יתר חצי שנה.

ועל מה שכתבתי לתרץ ש"אחר המבול" היינו אחר ארבעים היום של המבול, השיב כ"ק אדמו"ר זי"ע:

!!! ישאל בן ה' הזהו פשוטו של מקרא⁷ (ולא עוד אלא זה גם היפך הסברא, ולכן – הוכרחו לזה מהכתובים⁸ וכו'.

ועל מה שכתבתי "מתאים רק" כתב כ"ק אדמו"ר זי"ע:

!!! האומנם לדעתו באם חסרו יום אחד הרי זה א'תרנה שנה?!!

כפשטות – כמנהג העולם.

ועל מה שכתבתי, שלפי זה יתוסף על המספר של אלף תרנ"ו הנ"ל, השיב כ"ק אדמו"ר זי"ע:

הרי אפשר שאצל א' הי' חסר חצי שנה ואצל הב' יתר חצי שנה.

ועל מה שכתבתי לתרץ ש"אחר המבול" היינו אחר ארבעים היום של המבול, השיב כ"ק אדמו"ר זי"ע:

עדיין לא נתבררה אצלי הכוונה בכמה פרטים, ושוב כתבתי:

עדיין לא נתבררו אצלי פרטים אחדים:

(א) מ"ש שע"י חצאי השנים לא נוסף על החשבון הכללי, כי "אפשר שאצל א' הי' חסר חצי שנה ואצל הב' יותר חצי שנה", לא נתבררה הכוונה בזה, דלכאורה צריך להיות בהכרח אצל כל אחד יותר חצי שנה, כי כשנאמר ויהי פלוני בן כך וכך שנה בלדת את בנו, הרי בודאי הפירוש שיש לו מספר שנים אלו בשלימות ועוד איזה יתרון.

(ב) מ"ש הוכחה מלשון רש"י (ז, ד) "שהם כלים בשנת שש מאות שנה לחיי נח" – ולא בסיום השנה. לכאורה עפ"י ז' יהי' סתירה בפ"י הפשוט של הפסוקים (ז, ו) "ונח בן שש מאות שנה והמבול היה על הארץ" דפירושו בפשטות שנים שלימות, למש"ש (יא) "בשנת שש מאות שנה לחיי נח", דמשמעו לא בסיום?

ולכאורה ממ"ש כאן "בשנת ... שנה" פירושו כמו בן שש מאות שנה.

ומכל הנ"ל נראה שכ"ק אדמו"ר שליט"א מפרש בפירוש הפשוט שבן שש מאות שנה וכיו"ב יכול להתפרש לפעמים בתחלת שנת שש מאות ולפעמים – לאחר שכבר מלאו לו שש מאות שנים מלאות. ועד"ז מבאר בארוכה בקונטרס אחרון להלכות תלמוד תורה¹⁰ שפעמים כך ופעמים כך – אבל שם מיירי בלשון חכמים. ובזה מתורצות שתי השאלות הנ"ל¹¹.

לא קבלתי אז מענה על שאלה זו, אבל אחר כך נערך על פי מכתבים אלו הליקוט לפרי' נח, שכ"ק אדמו"ר זי"ע הגיהו מחדש, ונדפס בלקוטי שיחות ח"כ ע' 25 ואילך – "ממכתבי סיון תשמ"א".

1) בר"ה (י, ב): "ויהי באחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש, רבי מאיר סבר מדאכתי יום אחד הוא דעייל בשנה וקא קרי לה שנה, שמע מינה יום אחד בשנה חשוב שנה. ואידך אי כתיב בשש מאות ואחת שנה כדקאמרת, השתא דכתיב באחת ושש מאות שנה שנה, אשש מאות קאי, ומאי אחת אתחלתא דאחת קאמר".

הרי שלכל הדעות שבגמרא, הכוונה בפסוק זה (נח ח, יג) הוא **לתחלת** שנת 601 לחיי נח. ומזה מובן שגם מה שנאמר לפני כן (נח ז, יא): "בשנת שש מאות שנה לחיי נח" הפירוש הוא **בתחלת** שנת שש מאות. ומזה מובן גם שמה שנאמר לפני כן (נח ז, ו): "ונח בן שש מאות שנה", גם כאן הפירוש הוא **בתחלת** שנת שש מאות.

2) בתורה שלמה (נח ח, יג) מביא מירושלמי (ר"ה פ"א ה"א): "ויהי באחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש, ותני עלה שנת המבול אינו עולה מן המנין".

והיינו כמובא לקמן (הערה הבאה) מ"סדרי זמנים", שהכתוב הוציא שנה זו מחשבון "תשע מאות שנה וחמשים שנה" שנותיו של נח, אבל אין זה משנה כלום בחשבוננו (שהוא בנוי רק על מספר שנות נח עד לידת שם, ושנות שם וכו').

3) ראה להלן שהכוונה לספר "סדרי זמנים" לאברהם ארי' עקביא (ת"א תש"ג), שמסודר לפני שנות עולם, ובאלף השני שנת א'תרנ"ו כותב:

"מספר שנה זו (וכן גם השנה שלאחריה), כיוצא מכלל כל שאר המספרים, מסמן לא את מספר השנים שעברו עד שנת המבול אלא שנת המבול עצמה, כי כן מפורש בתורה בראשית ז' ו יא; ח' יג ... ואולם בירושלמי ר"ה א' א, על הכתוב בראשית ח' יג (ויהי באחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש חרבו המים" וכו', תני: שנת המבול אינה עולה מן המנין, ומשמעו לפי המפרשים: שנת המבול היתה על פי האמת לא בשנת ת"ר לחיי נח, אלא בשנת תר"א. ומה שכתוב בראשית ז' יא: "בשנת שש מאות שנה לחיי נח", משמעו כפי שאנו מפרשים כל שאר המספרים (ושנת המבול לא תהיה אפוא בנדון זה יוצא מן הכלל): לאחר שמלאו לנח ת"ר שנה התחיל המבול בשנת תר"א לחייו ... אבל שנה זו של המבול אינה עולה מן המנין, לפי שהיו ימי צער וצרה, ולכן הוציא הכתוב שנה זו מחשבון שנותיו של נח, ונמצא כאלו שנת ת"ר לחיי נח ארכה ב' שנים: השנה הקודמת למבול ושנת המבול. מובן שברייתא זו אינה משנה כלום בחשבוננו, כי אם הכתוב הוציא שנה זו מן המנין".

4) בתחלת חשבתי שכוונת המענה היתה שכל פעם שנאמר בתורה "ויהיו כל ימי ... שנה וימות" פירושו שנים שלמות, ורק כאן בנח מפרש שהכוונה היא "בתחלת השנה".

ועל זה שאלתי מפירש"י בענין שנות מתושלח, שמשם מוכח שגם לענין נח השנים הן שלמות.

אבל יתבאר לקמן במענה הבא, שמפרש בפשוטו של מקרא, שכן הוא גם בכל מקום שנאמר בתורה "ויהיו כל ימי ... שנה וימות" שאפשר שיהי' זה בתחלת השנה. ואם כן אין שום הוכחה מפירוש רש"י בענין שנות מתושלח; כי בשניהם אפשר שהוא בתחלת השנה.

5) כי מזה שחושבים את שנות עולם לפי השנים שנאמרו בתורה, ואין מוסיפים בכל מספר עוד כמה חדשים, מוכרח אחד מהשנים:

(א) או שכולם נולדו באותו יום.

(ב) או שלפעמים הוא כמה חדשים יותר ולפעמים כמה חדשים פחות, עד שמשתוים.

ופירוש הפשוט של מקרא מסתבר יותר כאופן השני.

6) משא"כ לפי מה שנתבאר במענה הנ"ל, שבפשוטו של מקרא, כל השנים האמורים בתורה הם לפעמים באמצע השנה (וחסרים כמה חדשים), ולפעמים באמצע השנה הבאה (ונוספים כמה חדשים). שוב אין הוכחה ממתושלח, ומשנת א'תרנ"ו.

7) ראה מ"ש בזה בלקוטי שיחות ח"כ (ע' 27 ס"ד והערה 23).

8) ר"ה (ב, ב): א"ר יוחנן מנין למלכים שאין מונין להם אלא מניסן שנאמר ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים בשנה הרביעית בחדש זיו הוא החדש השני למלך שלמה על ישראל מקיש מלכות שלמה ליציאת מצרים מה יציאת מצרים מניסן אף מלכות שלמה מניסן.

9) בלקוטי שיחות (ח"כ ע' 25 הערה 11): ודוחק גדול לפרש מ"ש "אחר המבול" – אחר **תחלת** המבול (ע"ד הפירוש שהובא באבן עזרא (פרשתנו י, כא) עה"פ (יא, י) "שנתיים **אחר** המבול"), או אחר מ' יום שהי' המבול (פרשתנו ז, יז...) – כי **בפשטות**, "ויחי נח אחר המבול" כאן היינו חיינו לא בתיבה. עכ"פ בסמיכות להציווי בתחלת הסיפור: צא מן התיבה.

10) פ"א (ס"ק א ד"ה ומה שלא כתב): "שנים שלימות דוקא ... והא דבן י' למשנה לא דמי לבן י"ג למצות לא איכפת ל[נ]ן לרמב"ם, כמו בבן י"ח לחופה".

11) היינו שאם זאת באמת הכוונה לפרש בפשוטו של מקרא, שכל השנים האמורים בתורה הם לפעמים באמצע השנה (וחסרים כמה חדשים), ולפעמים באמצע השנה הבאה (ונוספים כמה חדשים). ומשתוים

<<

>>

- ספרי הבעל שם טוב
- ספרי הרב המגיד ממעזריטש
- ספרי כ"ק אדמו"ר הזקן
- ספרי כ"ק אדמו"ר האמצעי
- ספרי כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק"
- ספרי כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע
- ספרי כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע
- ספרי כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע
- ספרי כ"ק אדמו"ר
- אוצר החסידים
- ביאורי תניא
- משולחן הארי
- פסקי אדמו"ר הזקן בהלכות איסור והיתר
- פלח הרמון
- שארית יהודה
- אוצר מנהגי חב"ד
- תיקוני מקוואות לפי תקנת רבותינו
- סדר מכירת חמץ לפי תקנת רבותינו
- הלכות אמירה לנכרי משו"ע אדה"ז
- שיעורי הלכה למעשה
- סדר תנאים אירוסין ונישואין
- זובר שלום
- מסביב לחסידות